

Skräpplockardagarna i Nynäshamn v 17

Tema: Hållbar konsumtion

2026

Nationella skräpplockardagarna som
Håll Sverige Rent arrangerar varje år

Håll Sverige Rent startade kampanjen "Håll naturen ren" på 60-talet. Då som nu är det kampen mot nedskräpningen som står i fokus. Tanken är att om vi i tidig ålder bryr oss om vår närmiljö så kommer vi i framtiden också bry oss om vår miljö i ett större perspektiv.

Skräpplockardagarna v 17

Håll Sverige Rent driver arbetet med de nationella skräpplockardagarna varje vår. Varje år deltar flera hundratusen skräpplockare i hela Sverige. I Nynäshamn organiseras skräpplockardagarna under v 17. Denna vecka är ett samarbete mellan Nynäshamns Naturskola, Drift och skötsel och Strategisk planering (SBF).

Pedagogisk aktivitet för skolor och förskolor

Tanken är att både skolor och förskolor ska delta under v 17 eftersom detta ***i första hand är en pedagogisk aktivitet, inte en städdag***. Elever och barn ska lära sig om skräp och att inte skräpa ner. Se kopplingar till Lpfö 18 och Lgr 22 längst bak.

Syfte

Kampanjen är tänkt att få följande positiva effekter:

- Ökad trivsel och ökad trygghet.
- Ökad medvetenhet hos invånarna och minskad benägenhet att kasta skräp på allmänna platser och i naturen.
- Ökat kurage hos barn och elever att våga säga till varandra vid nedskräpning.
- Återföra skräpet till återvinningssystemet genom källsortering.
- Minska risken för skador hos barn och djur (av t.ex. glasskärvor).
- Ökat ansvarstagande för den gemensamma utemiljön i kommunen.
- Ökad insikt om den pedagogiska kopplingen mellan synligt skräp och utsläpp av osynliga växthusgaser (nedskräpning av atmosfären).

I **kommunens avfallsplan 2021-2030** står skräpplockardagar med som en del i en handlingsplan som ska tas fram för att minska nedskräpningen.

Postadress Nynäshamns kommun Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen 148 30 Ösmo	Tel och E-post Robert 08 520 73708 robert.lattman-masch@nynashamn.se	Tel och E-post Ylva 08 520 73709 ylva.skilberg@nynashamn.se
Resurshemsida www.nynashamnsnaturskola.se			
Officiell hemsida https://nynashamn.se/service/forskola--skola/grundskola/naturskolan			

Schema för Skräpplockardagarna 2026

Anmälan senast vecka 11

Anmäl hela skolan eller ett stadium, inte enskilda klasser. Utse två kontaktpersoner som kan vara nåbara under veckorna 16 och 17 och ange deras namn vid anmälan till Naturskolan på denna länk **senast 13 mars**:

[Anmälan till Nynäshamns kommuns Skräpplockardagar vecka 17 2026 – Fyll i formulär](#)

Ni som anmäler er kommer att få stora plastsäckar i tre olika färger för sortering, plastpåsar, plasthandskar, klädnypor för de yngsta och få ert plockade skräp hämtat av Drift och skötsel.

Anmälan måste också göras till Håll Sverige Rent **senast 13 mars** här: [Skräpplockardagarna | Håll Sverige Rent](#). Detta måste ni göra för att komma med i den nationella statistiken och för att få tillgång till pedagogiskt material.

Vecka 16

Under vecka 16 kommer Drift och skötsel (tidigare parkenheten) leverera plastsäckar, plastpåsar, plasthandskar och klädnypor (för de yngsta) till alla kontaktpersoner i det antal som angetts vid anmälan.

Vecka 17

Under vecka 17 pågår skräpplockningen i tre dagar: måndag, tisdag och onsdag ute på allmänna platser. Elever och barn samlar och sorterar sedan i de tre olika säckarna som har **olika färger**. Information om vilken fraktion som ska vara i vilken säck ges i samband med att säckarna levereras.

För säker skräpplockning, se tips från HSR [Om skräpplockning | Håll Sverige Rent](#)

Skräpet sorteras så här:

- Sopsäck för brännbart (plast, tyg, papper, tidningar, kartong, förpackningar, trä, fimpar, snus, påsar, tuggummi).
- Sopsäck för metall och rest/grovavfall (plåt, buckliga aluminiumburkar, sprayburkar, järnskrot, porslin, skor).
- Sopsäck för glas (glasflaskor, glasburkar, glasskärvor).

Sopsäckarna ställs på den plats som angetts vid anmälan för hämtning på torsdag eller fredag vecka 17. För att säckarna ska kunna bäras utan att skräpet ramlar ur får de inte vara fulla ända upp. Obs! Andra sopor, som inte har med skräpplockardagarna att göra, ska inte ställas här.

För er som plockar skräp på Ringvägen i Nynäshamn: ställ säckarna vid befintliga soptunnor.

Årets nationella tema är *Hållbar konsumtion* Se följande sidor för information och inspiration.

Välkomna att delta!

Naturskolan, Robert Lättman-Masch tel 08 520 737 08
Drift och skötsel, Elin Ericson tel 08 520 681 94
Strategisk planering, Jennie Örjes tel 08 520 698 40

Information och inspiration

Vi vill uppmana till samarbete kring aktuellt tema och låta skräpplockardagarna också bli dagar för friluftsliv och upplevelseglädje.

Bjud kontaktpolitiker

Bjud in er kontaktpolitiker att plocka skräp tillsammans med er.

Informera föräldrar

Allmänheten kan också plocka skräp v 17 och anmäla sitt deltagande hos HSR. Berätta för vårdnadshavare, föräldrar och mor- och farföräldrar var de kan ställa sitt plockade skräp.

Följande platser kan **allmänheten** ställa sitt skräp på under v 17:

1. I sandfickan vid Godsmagasinet (gula byggnaden) i hamnen i Nynäshamn.
2. I sandfickan vid Ösmo centrum (bredvid återvinningsstationen).
3. Under cykeltaket på busstorget i Spångbro i Sorunda.

Plocka skräp och tacka sälgen för glassen

Kombinera skräpplockardagen med att vistas i naturen och upplev våren. Under v 17 brukar sälgarna och andra videbuskar (*Salix*) blomma och då är det tillfälle att tacka dem för glassen. Glass görs av mjölk som vi får av kor som äter klöver som pollineras av humlor som fötts av en humledrottning som fått sin nektar och sitt pollen från sälgen när hon vaknade i april. Utan sälgar får humledrottningar inte tillräckligt med energi att bygga bo och inte tillräckligt med pollen att mata sina larver med och då blir det ingen glass i slutänden.

Plocka över klassgränserna

Låt elever i lågstadiet plocka skräp tillsammans med elever i mellanstadiet eller högstadiet och skapa kontakter för en bättre sammanhållning på skolan. Det går också att göra skräpplockningen till en återkommande aktivitet under hela året och låta det ingå i Grön Flagg. Till exempel kan elever i F-klass plocka skräp en timme i månaden tillsammans med elever i åk 4. Då kommer de sedan känna, eller åtminstone känna till, varandra när de blir äldre under sin skolgång. Det blir en trygghet för de yngre eleverna.

Plogga

Plocka och jogga. Kombinera löpning eller promenad med skräpplockning. Se mer på [Plogga – Bli en miljöhjälte](#) Kanske kan idrottslektionen på högstadiet ägnas åt plogging under v 17.

Tips för säker skräpplockning

Här finns tips på Håll Sverige Rents hemsida. <https://hsr.se/om-skrapplockning>

Lagen om nedskräpningsförseelse

Det infördes en lag 2011 gällande en så kallad *nedskräpningsförseelse* som leder till penningböter. Syftet med lagen är att det ska kunna bli enklare att ställa den som skräpar ned till svars. Det innebär att en nedskräpare kan bli tvungen att betala **800 kr** direkt på plats. Det gäller från 2022 också tuggummi och fimpar. Läs mer om lagen på denna länk [Vad säger lagen? | Håll Sverige Rent \(hsr.se\)](#).

**800 kr i
böter**

Länkar till pedagogiskt material

Årets tema

Mer information om årets tema; ***hållbar konsumtion*** får ni tillgång till efter er anmälan till Håll Sverige Rent, så håll därför utkik efter mail från HSR efter anmälan.

Länkar till Håll Sverige Rents Skräplabbet

Information, lektioner och filmer för förskola, F-3, 4-6 och 7-9: [Skräplabbet](#)

Information om skräp i naturen: [Skräplabbet](#)

Information om skräp i staden [Skräplabbet](#)

Information om skräp i havet [Skräplabbet](#)

Länkar (urval relevant för årets tema)

Var kommer skräpet i havet från? <https://youtu.be/54zmRAw396w>

[Cirkulär ekonomi - Naturskyddsföreningen](#)

Om avfallstrappan: <https://www.naturskyddsforeningen.se/faktablad/avfallstrappan/>

Reflektion och samtal

Det är viktigt att diskutera skräpets ursprung och vilket ansvar varje individ har. Då undviker vi att skräpplockningen blir ett oreflekterat görande. Så låt eleverna tänka hårt kring sitt eget och andras ansvar. På Naturskolan har vi noterat alla elever inte förstått kopplingen mellan aktiviteterna under v 17 och sitt eget agerande. Ibland när de kommer till Naturskolan, bara ett par veckor efter Skräpplockardagarna, kastar/tappar de skräp på marken vid fiket.

Här finns en samtalsbild om skräp i naturen:

[73077a1e-b13d-45f4-92a8-782d238c1eb8_Samtalsbild+skogen+--+original+\(263675\).png \(1227x873\)](#)

Varför är gatorna i Japan rena trots att det inte finns några papperskorgar?

I Sverige är det skräpigt på gator och torg och varje år går hundratusentals barn och elever ut och plockar mängder med skräp i samband med skräpplockardagarna. En del menar att skräpigheten beror på att det finns för få papperskorgar. Vi har därför diskuterat med Moe, som studerar vid Tsukuba universitet i Japan och som under sex månader 2026 volontärarbetar på Nynäshamns Naturskola, om varför det inte är lika skräpigt i Japan där det inte finns några papperskorgar alls i det offentliga rummet. Det här är hennes förklaring.

Ansvar för det gemensamma

Att det är så rent på de japanska gatorna beror främst på utbildning och ansvarskänsla för det offentliga, särskilt i det vardagliga livet i skolan. I Japan har de flesta grundskolor och högstadieskolor, och i många fall även gymnasieskolor, tid för städning varje dag. Eleverna städar sina egna klassrum, korridorer, trappor, toaletter och ibland även skolgården. Detta tar vanligtvis omkring **10 till 15 minuter varje dag**. Eleverna arbetar i små grupper, turas om och delar olika uppgifter. Denna städning är varken ett straff eller frivilligarbete, den betraktas officiellt som **en del av utbildningen**. I den japanska läroplanen för grundskolan ingår städning i det som kallas "särskilda aktiviteter". Dessa aktiviteter syftar till att utveckla elevernas sociala färdigheter, ansvarskänsla och samarbetsförmåga genom klassmöten, skolaktiviteter och andra former av deltagande i skolan. Även om läroplanen för högstadiet och gymnasiet inte tydligt nämner städning, är den ändå en etablerad del av skolvardagen i många skolor.

Genom den dagliga städningen lär sig eleverna flera viktiga saker. De lär sig ansvar genom att städa platser som de faktiskt använder, och de lär sig samarbete genom att arbeta tillsammans med sina klasskamrater. Viktigast av allt är att de lär sig att **offentliga platser inte tillhör en enskild person, utan delas av alla**. Eftersom dessa platser används av många, lär sig eleverna att använda dem varsamt och att hålla dem rena.

Lära för livet

Då detta fortsätter under många år utvecklar eleverna gradvis en stark känsla av **offentligt ansvar**. De lär sig att gemensamma utrymmen ska respekteras och tas om hand, snarare än att ses som någon annans problem.

Som vuxna tar många japaner naturligt med sig detta sätt att tänka in i samhället. De anser att offentliga platser bör hållas rena och att nedskräpning orsakar besvär för andra. Det finns också en stark gruppmedvetenhet i Japan, till exempel att man bryr sig om hur ens beteende påverkar andra och försöker undvika att orsaka besvär. Även om detta sociala tryck har både positiva och negativa sidor, fungerar det positivt när det gäller att hålla rent i det offentliga rummet. Dessutom stöds detta beteende av lagar och lokala regler. Till exempel har förbud mot rökning på offentliga gator, minskat nedskräpning med cigarettfimpar och bidragit till att hålla offentliga platser rena.

Varför finns det så få offentliga papperskorgar i Japan?

Detta beror främst på **säkerhet och hantering**. Efter saringasattacken i Tokyos tunnelbana 1995 togs många papperskorgar bort från stationer och offentliga platser som en säkerhetsåtgärd. Denna händelse blev en viktig vändpunkt och liknande tankar spreds till många städer. Med tiden anpassade sig människor, att bära med sig sitt skräp blev ett normalt beteende.

Utöver säkerhetsfrågor finns det även problem med hantering och kostnader. Att underhålla och tömma offentliga papperskorgar innebär kostnader, och dessa betalas oftast av kommunerna. Det är också kommunerna som beslutar var papperskorgar ska placeras och det styrs av budget och prioriteringar.

Ett annat problem är missbruk, till exempel att människor slänger hushållsavfall i offentliga papperskorgar. På grund av dessa kostnads- och hanteringsproblem har många kommuner varit försiktiga med att sätta tillbaka papperskorgar igen. Men eftersom människor redan är vana vid att ta ansvar för sitt eget skräp, förblir gatorna ofta rena även med färre papperskorgar.

Text: Moe Fujikawa och Robert Lättman-Masch, Nynäshamns Naturskola

Vilka globala mål berörs genom skräpplockardagarna?

3.9 MINSKA ANTALET SJUKDOMS- OCH DÖDSFALL TILL FÖLJD AV SKADLIGA KEMIKALIER OCH FÖRORENINGAR

Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt **föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.**

4.7 UTBILDNING FÖR HÅLLBAR UTVECKLING OCH GLOBALT MEDBORGARSKAP

Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom **utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar**, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

11.6 MINSKA STÄDERS MILJÖPÅVERKAN

Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt **hantering av kommunalt och annat avfall.**

12.4 ANSVARSFULL HANTERING AV KEMIKALIER OCH AVFALL

Senast 2020 uppnå **miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel**, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön

12.5 MINSKA MÄNGDEN AVFALL MARKANT

Till 2030 väsentligt **minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.**

14.1 MINSKA FÖRORENINGARNA I HAVEN

Till 2025 förebygga och avsevärt **minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp** och tillförsel av näringsämnen.

15.5 SKYDDA DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN OCH NATURLIGA LIVSMILJÖER

Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att **minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer**, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

Stöd för skräpplockardagarna som pedagogisk aktivitet i läroplanerna

Lgr 22

Kapitel 1. Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden, här ingår bland annat:

”Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och **respekt för vår gemensamma miljö.**”

Under *Skolans uppdrag* framgår det att;

”I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv... **Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka** och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. **Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.**”

Kapitel 2. Övergripande mål och riktlinjer

2.1 Normer och värden

Ett av målen är att varje elev;

”• **visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.**”

”Läraren ska

• klargöra och med eleverna diskutera det svenska **samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,**”

2.2 Kunskaper

Mål (några exempel)

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden,
- har **fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling,**
- har fått kunskaper om och **förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,**

2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

• **främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.**

Kursplan centralt innehåll (ett exempel)

Biologi

Åk 7-9:

• **Människans påverkan på naturen lokalt och globalt samt hur man på individ- och samhällsnivå kan främja hållbar utveckling. Betydelsen av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.**

Lpfö 18

En positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Barnen ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. (sid 9)

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället. (sid 12)

Arbetslaget ska

- skapa förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling, (sid 15)